

Toespraak van Liesbeth Homans, voorzitter Vlaams Parlement

Ter gelegenheid van 11 juli 2023 Feestdag van de Vlaamse Gemeenschap Stadhuis van Brussel

Dames en Heren, geachte genodigden.

Namens het Vlaams Parlement heet ik u van harte welkom op de viering van onze Vlaamse Feestdag.

Mesdames et Messieurs, chers invités, c'est avec grand plaisir que je vous souhaite la bienvenue à la Fête de la Communauté flamande.

Meine Damen und Herren, Ich heisse auch unsere deutschsprachigen Freunde herzlich willkommen.

Dear ladies and gentlemen, it is an honour for me to welcome you to celebrate with us the National Day of the Flemish Community.

*

Burgemeester Close, ik dank u voor de warme ontvangst in dit prachtige stadhuis.

In 1695 werd dit 15de-eeuwse stadhuis bij het bombardement van Brussel door de Fransen zwaar beschadigd. Maar en ik citeer: *'uit de as van het platgeschoten Brussel verrees de monumentale Grote Markt, die inmiddels tot het Unesco-werelderfgoed behoort.'*

Dit is een passage uit de canon van Vlaanderen. Het bombardement van Brussel, venster 25.

De 'canon' en 'het verhaal' van Vlaanderen hebben de voorbije maanden tot verhitte discussies en polemiek geleid.

Maar toen alle rook om de hoofden was verdwenen, gaf iedereen toe dat ze verrassende verhalen vertelden en interessante inzichten gaven.

‘De canon’ en ‘het verhaal’ bleken inclusiever dan velen hadden verwacht.

Mijnheer Close, u weet of u weet niet dat de Guldensporenslag van 11 juli 1302 – die we vandaag herdenken – in oorsprong een sociale strijd was.

Dat moet u toch als muziek in de oren klinken...

Ook Jacques Brel – ‘le Flamand qui parle français’ – krijgt een apart venster in de canon. Ik geef u straks graag een exemplaar mee als vakantielectuur.

*

Beste aanwezigen,

Als voorzitter van het Vlaams Parlement wil ik ook graag enkele ‘vensters’ voor u openen.

Ik begin met het venster dat ik ‘de modernisering van ons parlement’ zou willen noemen.

Volgens recente peilingen is het vertrouwen van de Vlamingen in de politiek naar een dieptepunt gedaald. Ook uit een recent onderzoek van Statistiek Vlaanderen blijkt dat er weinig vertrouwen is in de politieke instellingen.

Het is een trend die niet exclusief Vlaams is. Over de landsgrenzen heen stelt men hetzelfde fenomeen vast.

Het is aan ons om dat vertrouwen terug te winnen. Dat moet in de eerste plaats door goed beleid. Door te luisteren naar de bezorgdheden van de mensen en er gepaste antwoorden op te vinden.

*

Er is de voorbije maanden ophef ontstaan rond het statuut van de volksvertegenwoordiger.

Op zich is dat gezond. In een democratie is geen enkel instituut gevrijwaard van kritiek. Dat geldt dus ook voor de wetgevende macht.

Toch wil ik waarschuwen voor het eenzijdig negatief beeld dat soms wordt geschetst. Het beeld van politici als graaiers, die er de kantjes van aflopen en van allerlei voordelen genieten. Dat vind ik een kwalijke evolutie. En het strookt ook niet met de oprechte gedrevenheid die ik in het Vlaams Parlement ervaar bij collega’s van alle partijen.

Het statuut van de volksvertegenwoordiger verdient een genuanceerd debat. Zonder te vervallen in karikaturen die het vertrouwen ondermijnen.

Een volksvertegenwoordiger is niet zomaar een werknemer: hij gaat geen arbeidsovereenkomst aan met een werkgever, die vervolgens beslist welke taken hij moet uitvoeren.

Een volksvertegenwoordiger heeft een apart statuut, net omdat hij zijn politieke rol in alle onafhankelijkheid en vrijheid zou kunnen opnemen.

Het is de kiezer, en uitsluitend de kiezer, die op het einde van de rit zal oordelen over het werk dat de volksvertegenwoordiger heeft verzet.

*

Dat betekent uiteraard niet dat het statuut in steen gebeiteld staat.

Als Vlaams Parlement hebben we het voortouw genomen bij het uitwerken van een vernieuwd statuut. Reeds in 2012 werd een studie gemaakt, waarbij het financieel statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers vergeleken werd met de arbeidsmarkt en met andere, buitenlandse parlementen. Momenteel wordt die informatie herijkt.

In een volgende fase moeten we kritisch en in de diepte durven kijken naar de werking van de parlementen zelf. Beantwoordt onze werking nog aan wat vandaag verwacht wordt van een parlement? Hoe vullen we onze taak als parlements lid in? Laten we ons leiden door de waan van de dag of investeren we in langetermijndossiers om ons controlerecht te laten gelden?

Ook het aantal parlementsleden moet in vraag gesteld worden. Is dat evenredig met het aantal bevoegdheden dat het parlement in kwestie heeft?

Laten we deze oefening in elk parlement maken. Het is een voorwaarde om het vertrouwen van de burger in onze parlementaire instellingen terug te winnen.

*

Beste aanwezigen, laat me een nieuw venster openen, vanuit de vraag: waar staat Vlaanderen vandaag voor?

Vlaanderen is een vredesregio, die de fundamenteel democratische rechten van haar burgers respecteert en beschermt. Wij dragen de slogan 'nooit meer oorlog' in ons hart en willen als regio de vredesboodschap blijvend uitdragen.

In onze samenleving moeten mensen ongeacht hun afkomst, levensbeschouwelijke overtuiging of seksuele geaardheid zichzelf kunnen zijn en voor hun mening kunnen uitkomen.

In Vlaanderen mogen we niemand uitsluiten of achterlaten. Maar tegelijkertijd moeten we ook van mening kunnen verschillen en op een respectvolle manier met elkaar in discussie gaan.

De volksvertegenwoordigers geven aan deze breed gedragen visie in Vlaanderen gestalte door hun parlementair werk. Maar ze kijken verder dan onze eigen regio en laten hun stem ook horen op internationaal vlak.

De voorbije legislatuur namen we bijvoorbeeld resoluties aan rond de criminalisering van homoseksualiteit in Oeganda. We spraken onze onvoorwaardelijke steun uit voor de soevereiniteit van Oekraïne en we veroordeelden de Russische agressie als staatsterrorisme. In het parlement klaagden we ook het repressieve optreden aan van de Iraanse overheid en uitten we onze bezorgdheid rond de LGBT+ rechten in landen als Turkije of Hongarije.

Het moet onze ambitie zijn om in Vlaanderen een buitenlands beleid vorm te geven waarin vrede, mensenrechten en veiligheid richtinggevend worden.

De parlementsleden krijgen hierbij ondersteuning van het Vlaams Vredesinstituut dat wij zo veel mogelijk faciliteren bij zijn activiteiten.

Zo organiseerde het Vredesinstituut begin mei een internationale conferentie over vredesonderzoek en vredesbeleid in Europa en verzamelden eind januari zo'n 70 scholieren in ons parlement om er een hele dag te discussiëren over de Vlaamse nominatie voor de Nobelprijs voor de Vrede.

Dat jongeren actief nadenken en debatteren over politiek en breed maatschappelijke thema's vind ik zeer belangrijk.

Met het oog op de verkiezingen van volgend jaar vervullen wij een belangrijke rol om jongeren - waarvan velen voor het eerst zullen mogen stemmen - wegwijs te maken in de werking van onze democratie. Daar zal het Vlaams Parlement de komende maanden ook uitgebreid op inzetten.

Een democratisch Vlaanderen houd je in stand door alle burgers ervan te overtuigen om hun verantwoordelijkheid op te nemen. Want wie de democratie echt wil laten functioneren, moet dat ook omzetten in daden.

Alleen zo toont men respect voor de slachtoffers van de bloednacht in Leuven, venster 36 uit de canon, die verwijst naar de strijd voor het algemeen stemrecht.

*

Beste aanwezigen,

Vlaanderen is naast een vredesregio ook een welvarende regio.

Maar in een snel veranderende wereld moeten we op onze hoede zijn om onze welvaart te beschermen.

Vlaanderen is een dynamische samenleving, die haar mensen inspireert tot innoveren en ondernemen. Vlaanderen zorgt ook voor wie het moeilijk heeft: we moeten blijven werken aan een sterke sociale bescherming.

We moeten blijven ijveren voor een financieel gezond Vlaanderen, inzetten op extra jobs en inactieve mensen terug aan het werk krijgen. We moeten nog méér investeren in innovatie en duurzame economie. We moeten onze kennis koesteren, want onze kennis is ons kapitaal.

De hoeksteen van een gezonde economie is een goed functionerend onderwijs, waarbij iedereen tot zijn recht kan komen en voorbereid wordt om maximaal de arbeidsmarkt in te stappen.

De wereldtop bereiken op vlak van onderwijs moet onze ambitie zijn en blijven. Daarom wordt nu bijgestuurd en hervormd en dat vraagt tijd. Maar we zijn niet blind voor de problemen waar het onderwijs mee kampt. Die problemen manifesteren zich niet enkel in Vlaanderen, maar ook in Brussel en Wallonië.

Het is een prioritaire taak die we met zijn allen moeten vervullen, in het belang van onze toekomstige generaties.

*

Om de welvarende regio die we vandaag zijn te kunnen blijven, is het belangrijk dat Vlaanderen alle hefboomen in handen krijgt.

Ik ben ervan overtuigd dat we zonder taboes met de andere gewesten en gemeenschappen rond de tafel moeten gaan zitten.

We moeten discussiëren over de vraag of een gezond economisch beleid nog mogelijk is binnen een federaal keurslijf en in alle openheid spreken over de noodzakelijke hervormingen.

We staan op een belangrijk keerpunt, maar mits durf en goede wil kunnen we stappen voorwaarts zetten. Want bij stilstand heeft niemand iets te winnen.

*

Beste aanwezigen.

Deze legislatuur begint aan haar eindspurt.

Na de moeilijke coronajaren zit de publiekswerking in het Vlaams Parlement terug op kruissnelheid.

Zo kregen we tijdens het afgelopen zittingsjaar bijna 40.000 bezoekers over de vloer.

Dagelijks worden mensen wegwijs gemaakt in de rol, de werking en de geschiedenis van ons parlement.

Die toenemende interesse verheugt me. In aanloop naar de Europese, federale en regionale verkiezingen van 9 juni zullen we het belang van de verkiezingen en de werking van onze democratie uitgebreid onder de aandacht brengen.

*

Beste collega's, ik richt me tot slot tot jullie allen.

Er resten ons nog 11 maanden tot 9 juni.

Laat ons nog niet in verkiezingsmodus gaan. Het is in ieders belang om constructief parlementair werk te blijven leveren tot de laatste dag van deze legislatuur.

Als voorzitter pleit ik ervoor dat alle fracties hun verantwoordelijkheid nemen om te blijven werken aan beleidsmaatregelen voor een beter Vlaanderen.

Laat ons met de verkiezingen in zicht vooral niet vervallen in politieke spelletjes.

Laat ons in deze laatste rechte lijn veerkracht en besluitvaardigheid blijven tonen om onze democratische belofte aan de Vlaming na te komen.

Ik wens jullie allen een fijne 11 juli en een deugddoende vakantie.

Ik dank u.

Liesbeth Homans
Voorzitter Vlaams Parlement

Alleen het gesproken woord telt.